

Novi Matajur

Leto X - Štev. 13 (229)

UREDNIŠTVO in UPRAVA
Čedad - Via B. De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190
Poštni predal Čedad štev. 92
Casella postale Cividale n. 92

ČEDAD, 15. julija 1983

Autorizz. Tribun. di Trieste n. 450

Izdaja

ZTT

Tiskarna R. Liberale - Čedad

Izhaja vsakih 15 dni
Posamezna številka 400 lir
NAROČNINA: Letna 6.000 lir
Za inozemstvo: 8.400 lir
Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska
Trst 11-5374

Odgovorni urednik: Izidor Predan

Quindicinale

Za SFRJ

- Ziro račun

50101-603-45361

«ADIT» DZS, 61000 Ljubljana

Gradišče 10/11 - Telefon 223023

Sped. in abb. post. II gr./70
Poštnina plačana v gotovini
OGLASI: mm/st + IVA 15%
trgovski 200, legalni 300
finančno - upravni 250,
osmrtnice in zahvale 100,
mali oglasi 100 beseda.

Lepo uspela počitniška kolonija otrok emigrantov iz Benečije

V dijaškem domu (Casa dello Studente) v Špetru preživlja poletne počitnice 34 otrok naših izseljencev, ki živijo v Švici in Begiji. Potovanja in bivanje v Špetru jim je omogočila deželna uprava Furlanije Julijske krajine, ki je letos za kritje stroškov dala 31 milijonov lir.

Organizacijo počitnic je prevzela Zveza izseljencev Beneške Slovenije. Poskrbeti je morala za potne liste, prevoz, zdravniška spričevala, pripraviti in tudi izvesti program dva tedenskega bivanja.

Pred leti je počitnice otrok emigrantov v domovini organizirala država, kasneje dežela, od leta 1977 dalje pa so to delo opravljale pokrajine. Leta 1980 so pričeli organizirati «soggiorni culturale» v krajih,

kjer so emigranti doma. Tako so otroci emigrantov iz Benečije lani prvič prišli v Casa dello Studente v Špetru.

Ker je po zakonu št. 51 od leta 1981 dežela odvzela pokrajinam organizacijo teh kolonij, morajo sedaj zanje skrbeti organizacije emigrantov.

Otroci so naše bogastvo. Na njih temelji naša prihodnost. Zaradi tega veliko pišemo o njihovih iniciativah kot so Moja vas, Mlada brieza in Barčica moja; zato pišemo o tečajih in šolah. Zaradi tega pišemo tudi o kolonijah za otroke emigrantov, ki se prišli med nas, da bi izvedeli, kje imajo korenine.

To jim daje veliko dela in skrbi. Imajo pa tudi to prednost, da organizirajo počitnice

Poletna sezona sejmu

V srcu nam ostanejo veselje in lepa muzika

Poljetje je paršlo in z njim so začele počitnice, so začel prihajati naši emigranti in so začeli... sejmi.

Usako saboto, usako nedeljo se odmičajo po naših dolinah iz vasi do vasi ramonike in vesele pesmi.

Špetar, ki je na sred naših dolin, je začel tele festegiamente, odparu je poletno sezono sejmu, dau zadovolstvo drugim vasem. Puno ljudi od vsih krajev je paršlo na «Sagra della Gubana» posebno u

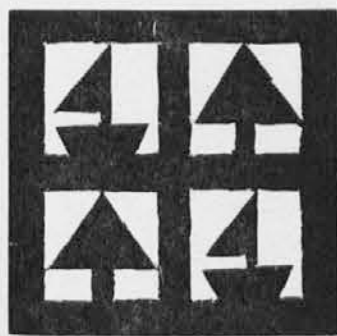
nedeljo, 25. junija.

Po velikim šušesom u Špetru so se naglo zbudile in dale kuražo tudi druge vasi.

U saboto, 1. in nedeljo, 2. julija smo se nesli u Tapoluove, kjer Tapolučani z veliko skarbostjo so napravili svoji tradicionalni praznik. Lepua in puno ljudi je blua že u saboto zvičer, še ljeuš pa u nedeljo. Pevski zbor Rečan, je pieu mašo in dugo precesijo po vasi, usa vas je bla oflo-

(Nadaljevanje na 2 strani)

MLADA BRIEZA BARČICA MOJA

Kulturno-rekreacijsko letovanje za otroke in dora-

ščajočo mladino, ki ga prireja študijski center Nediža iz Špetra.

Soggiorno culturale ricreativo per bambini e ragazzi organizzato dal Centro Studi Nediža di San Pietro al Natissone dal 11 al 20 agosto 83
Masseris (Savogna)
Clodig (Grimacco)
S. Pietro al Natissone dal 20 agosto al 3 sett. 83
Debeli rtič

kot same hočejo.

Tako je Zveza izseljencev Beneške Slovenije izdelala bogat program, v katerega je vključila potovanja po Tržaškem Goriškem in Videmskem, otroci so si ogledali tiskarno Primorskega dnevnika, v Trstu Slovenski kulturni dom, radijsko postajo RAI, Slovenski dijaški dom, pa še akvarij.

Doma so poslušali, kako lepo pojejo Nediški puobi. Poslušali so predavanje dr. Ruttarja o zgodovini, kulturi in jeziku Slovencev v Furlaniji in se srečali s svojimi sovrstniki, mladinci iz Benečije. Otroci emigrantov, ki so prišli 2. julija, so se od nas poslovili v petek, 15. julija.

Predsednik Zveze izseljencev Beneške Slovenije dr. Ferruccio Clavara je zadovoljen s potekom počitnic in pravi, da so tudi otroci emigrantov, ki so stari od 12 do 18 let, zelo zadovoljni.

«S tem, da smo od dežele prejeli tako izdaten prispevek za organizacijo kolonije, je dežela končno priznala kvaliteto našega dela, ki se ne nanaša samo na organizacijo kolonije, ampak tudi na politiko Zveze emigrantov na splošno. Če je res, da je to priznanje našemu delu, je tudi res, da je deželni odbornik za probleme izseljencev Renzulli bolj občutljiv za nas kot so bili njegovi predniki», je dejal Clavara.

KAJ JE JALA SLOVENSKA KULTURNO GOSPODARSKA ZVEZA O VOTACIONIH

Na seji teritorialnega odbora Slovenske kulturne gospodarske zveze (to SKGZ) ki je bila v Čedadu, so ocenili volilne rezultate. Prof. Viljem Černo, predsednik TO SKGZ, je dejal, da so se Slovenci na kandidatih lista lepo uveljavili. Tako Noacco, še zlasti pa Clavara in Blasetig.

«Postali smo protagonisti naše usode. Če bomo strpnji, bomo še bolj učinkoviti», je dejal Černo, pri tem pa kritiziral krščansko demokracijo, ker hoče ohranjati v Benečiji zatohlo ozračje.

KD bi želela vzbujati prastrah tako, da etiketira s protidržavnimi sovražniki vse tiste, ki se zavzemajo za razvoj naše narodne skupnosti.

«Uspeh Clavore je hud udarec za krščansko demokracijo in za krožek Stellini», je (Nadaljevanje na 2. strani)

Organizzato dall'Unione Emigranti Sloveni il soggiorno culturale presso la casa dello studente a S. Pietro al Natissone. Nella foto i figli degli emigranti accompagnati dal segretario Ado Cont.

IESENJE, POZABljena IN ZAPUŠČENA VAS

So vasi u Benečiji in po svetu u tajnih krajih, da kadar prideš do njih, uzdihneš, prideš do sape in lahko porčeš: «Tele vasi so ostale Bogu za harbatam, in zastopeš, zaki so zapuščene. Ma za Jesenje ne moremo zastopiti, da je takuo pozabljeno in zapuščeno: vas, ki spada pod

komun Sv. Lenarta, je oddaljena samuo an kilometer od provincialne cješte, ki pelje od Škrutovega do Zamira in Srednje.

Na kraju Podlamuje je zgrajen čez rjeko Erbeč majhan mostič an od tam gor gre cješta, če jo lahko ime-nujemo cjesto. Buj pošteno

in resnično bi bluo reč: cješta-potok!

Na mostu ni obedne tabele-kažipot za Jesenje in že tuole dokaže, da so na vas pozabili.

Šli smo čez muost po cješti-potok in avtomobil je joku pod nami in mi smo jokali u njem. Počasi in z veliko previdnostjo smo le paršli na plac pod vas, od koder se nismo nič upali naprej.

Ljudje iz vasi, ki so nas poklicali gor za tole reportažo, so hitro paršli blizu in nas ljubeznivo sparjeli.

«Obedan ne vje za vas, še tabele ni dol na provincialni cjest, da bi kazala pot gor v Jesenje», smo jim jali no malo za škerc no malo za rjes.

«Pač, pač», so nam smehe odogovoril, v njih smehu je bluo vič žalosti in jeze, kot veselja, ki je brat in parjateu smeha.

«Nismo popunoma pozabljeni. Za nas vedo še dva oficiha: tisti od dajavti, tisti za davke (esattoria) in su-daški dištret u Vidmu, ki pošilja našim puobam ardeče kartoline, kadar dopunjo dvajst ljet».

Takuo so povedali ljudje iz Jesenja in povedali so nam še druge reči.

(Nadaljevanje na 2. strani)

COMUNITA' MONTANA:

Severe critiche al bilancio

L'Assemblea della Comunità Montana ha esaminato il bilancio di previsione per l'anno 1983.

Oltre alla relazione tecnica, attestantesi su una previsione di entrate di spese di oltre 7 miliardi, è stata presentata una pletorica relazione politica nella quale sono contenute confuse ed unilaterali considerazioni sull'esito delle recenti consultazioni politiche e regionali.

Nella discussione sono intervenuti il Sindaco di Grimalco, ing. Bonini, che ha criticato l'impostazione del Bilancio e la copertura data a manifestazioni di carattere sciovinistico contrastanti con le dichiarazioni di voler operare nel senso della distensione e nel miglioramento dei rapporti internazionali con la vicina Jugoslavia.

Il Capogruppo del P.C.I., avv. Giovanni Battocletti, ha severamente criticato le spese superflue e di gestione rilevando la mancanza dell'attuazione degli stessi impegni

presi all'inizio della nuova Amministrazione come il problema del raccolto dei rifiuti solidi, della viabilità e di iniziative per l'attuazione locale del Trattato di Osimo.

L'avv. Giovanni Battocletti ha anche denunciato la mancanza di richieste immediate per l'articolo 9 della Legge 828 e di una politica a favore delle specifiche realtà etnico-linguistiche e storiche locali.

Il sindaco di S. Pietro al Natissone, Prof. Giuseppe Marinig, si è dissociato dalle dichiarazioni politiche del Presidente Chiuch.

Il Capogruppo della D.C., Specogna, ha indicato alcune possibili strade di intervento per la Legge 828 e per la fascia di frontiera.

Sono intervenuti, anche su altri argomenti, Namor e Rucli.

Il Bilancio è stato approvato con 21 voti favorevoli, 2 astensioni e il voto contrario del P.C.I.

Tretjo stran posvečamo Moji vasi.

Tudi v naslednji številki bomo eno stran posvetili Moji vasi.

Iz Vidma je muoru iti domov Zico u Klodič pa je paršu 'mafiošo' Libertone

Naj država (Stato) preskarbi posebne prestore za tajšne ljudi!

Če gledamo na problem kot kristjani, muoramo od-pustit tistemu ki nam je na-pravu škodo. Buoh je jau Kajinu, kadar je ubu Abela, da obedan grjeh ni takuo velik, da On ga ne more odpustit, če se človek zgriva, spokori. Tudi Koštitucion ita-lijanske republike piše, da obsodbe ne smejo naspro-tovati človeškim čutom in da morajo težiti h prevzgoji obtoženca (...le pene non de-vono essere contrarie ai sensi dell'umanità e devono tendere alla rieducazione del condannato... art. 3).

Ma mi, božja Madona, njesmo dužni Libertonu, ki je in «libertà», ne odpušča-nja, ne pomaganja in manj-kajo nam vse moči, da bi ga mogli zbuojšat an spokorit, saldu če je za zgrivanje par-pravjen.

Mi do včeraj njesmo vje-deli, da še živi nek Antonio Albertone, mladenič, 27 let, poročen, dva otroka, mafio-so, kamorist al pa kaj dru-zega, že obsojen od sodišča in zapart.

Tribunal od Santa Maria Capua Vetere (Caserta) je skleno, da pošlja u garmiški kamun telega človeka, ki ga je potreba posebno ahtat an varvat.

Šindak Fabio Bonini je dobiu an fonogram, u kate-

rim mu je bluo ukazano naj preskarbi stanovanje, za pit an za jest «dragemu gostu», ki bo narman no ljevo živeu med nami, če se oblasti ne premisljo. Za par ur po fonogramu je paršu tud Li-bertone, šindaku je bluo tud ukazano, da mu ušafa djelo in mastro Antonio je sporo-čiu, da pride gor tudi družina.

U majhanim garmiškim komunu je vič ku stuo ljudi — posebno mladih — brez djela. Takuo se gajajo reči tle u naši lepi Italiji. Njek sodnik dol s taka Italije, ki ga ne poznamo, kot njesmo poznali Libertona, se njeke-ga «guagliona» naštufa, ker mu lomi škatle in ga pošja nekemu šindaku u Bene-čijo, ki tudi sodnik ga ne pozna in ne vje še kje je ne, pa mu ukaže «Preskarbimu za spat, za jest, za pit in če bo teu djelat, preskarbimu tudi djelo!». Takuo al pa neki podobnega. Sada se je nesreča ukidala na ramana garmiškega šindaka in ker so vrača odparte, jutre pade na kajšnega družega, saj imamo «Pace e verde» po naših dolinah! Pruzapru pro-blem je delikaten, če ga gle-damo s principi, ki sem jih napisu u začetku artikula, Libertone, in tajšni ku on, ne morejo zahtevat (pretin-dit), da jih naši ljudje spri-

mejo, z nasmehi in klanja-njem (con inchini e sorrisi). Po drugi strani, po pravici povjedano, se mi usmilijo: ne sreča prijateljskega obra-za, ne naleti nikdar na prija-teljsko besedo, vsi ga gleda-jo gardo postrani. In tuo ne pomaga njegovemu dužev-nemu zbuojšanju. Padu je u lužo in obedan mu na da ro-ke, da bi mu pomagu se uz-dignit. Ne ist ne vi, dragi brauci, bi se ne radi ušafal u tajšnim šituacionu.

Če so tajšni ku Libertone pregresili, prelomili zakone, leče, naj plačajo družbi za njih grehe, in zatuo ima Sta-to zapore, paražone.

Če pa so tajšni «guaglioni», ki njeso ne za paražon ne za bit pušeni fraj, naj jim preskarbi država - Sta-to tajšan kraj, kjer bojo djelali in takuo služili kruh zase in za svoje družine.

Ni dobar izgled za mlade, ki čakajo na djelo, videt «guaglione» ki spijo, pijejo in jedo brez djela. Djelo je narbuojš učitelj za vsakega, djelo je narbuojša «rieduca-zion» in tuo mi se zdi, da je paršlo jasno na dan iz ka-munškega konseja in velike-ga protestnega manifestacio-na, ki je biu u Klodiču, u pe-tak 8. julija zvečer.

DORIČ

Ilesenje pozabljena vas

(Nadaljevanje s 1. strani)

Že vič ljet ne morejo od-prjet pralnega stroja (lava-trice), ker nimajo vode. «Sa-da, hvala Bogu, se na tem ne-kaj djela in se troštamo, de voda pride. Voda je potreb-na človeku kot kruh, še buj ku kruh. Brez kruha se tudi lahko živi, brez vode se ne more. Sada, ko pride voda, buj ku use nam je potrebna cjesta. Tisto, ki imamo sa-da, smo sami napravli, pru-zapru je narvič naredu raj-ni Renato Tuti, ki je biu dobar mož iz naše vasi. Ko-mun nam je dau katraam, da smo vargli po klancu, a vse je bluo nareto «alla folte-fraja», cajt in voda sta zorala pot, da je sada buj podobna potoku kot cesti.

Voda in cjesta sta za nas življenje. Mi nečemo iti u dolino al pa dol na Laške, cjemo ostat tle, na naši ze-mji, kjer so živjel naši te sta-ri rajniki stuo an stuo ljet. Ne uprašamo previč. Za an kilometro buojše cjeste ne bo uzeu hudič ne komuna ne Italije. An naj se nam dol u dolini ne smejejo, kadar jih uprašamo naše potrjebe».

Takuo so nam govorili ku-metje iz zapuščenege Jesenja in mi smo to zapisali, da bi poslušali, čuli, zastopili tisti, ki imajo uha za poslušat in oni, ki bi muorli zastopit. Če pa ne zastopejo, naj tud ne jočejo, da naš ljudje zapu-ščajjo svoje gorske vasi.

KAJ JE JALA

(Nadaljevanje s 1. strani)

še povedal Černo, potem pa so svoje misli povedali tudi drugi člani teritorialnega od-

bora.

Inž Fabio Bonini je dejal, da je KD (krščanska demo-kracije) zabeležen poraz. «Če se le da, moramo preobrniti stvari. Ljudi moramo prite-gniti k sebi. Razmislimo o tem, kako to narediti. Ne moremo se sprijazniti, da bo-mo vedno v manjšini».

Izidor Predan, odgovorni urednik Novega Matajurja je dejal, da je potrebno skrbe-ti, da bodo slovenska društ-va kot trajna osnova narod-ne krepitve ostala izven strankarskega boja.

Prof. Paolo Petricig: «Mi smo podpirali občinske liste (Lista civica); to je bila ga-rancija za uspeh. Sicer pa bo-mo morali ustvariti korek-tne odnose brez privilegijev za kandidate. Pred občnim zborom SKGZ moramo po-staviti stvari na pravo me-sto».

Prof. Giorgio Banchig: «Zadovoljni moramo biti, ker vodi odbor, ki je kandi-diral dr. Ferruccio Clavero, samostojno politiko».

To bo omogočalo nove politične akcije v korist naše manjšine.

Prof. Černo je sestanek zaprl z ugotovitvijo, da se bo potrebno pripraviti na občni zbor SKGZ, ki bo konec te-ga leta.

Poletna sezona

(Nadaljevanje s 1. strani)

kana in na usakim okne so ble položene rože.

Popudan, po dobrim kosile, je bla na interesant rasegna gubanc Nediških dolin, na veliki mizi pred šuolo, so ble položene lepua na moštri gu-bance znanih pekariji: Mar-gutti, Martinig, «Giuditta Te-resa», Vogrig, Dorbolò in dru-

ge, ki se ne zmislim. Ma or-ganizatori nleso tiel premiat teli gubanc, zak že previc premju ušafajo drugot izven naših dolinah.

Zatuole so kuazal usaki to-poluški gospodinji in od dru-gih krajev spec svojo domačo gubanco. Morta samua pomi-slit, kajšne dobruote so ble gor nastavljene usake sort gubance, velike an majhane. Giurija je miela prekleto djelo za vebrat to narbuojš. Vse so ble dobre an use uriedne udo-bit. Na zadnjio, po velikim tru-du in za kajšnega liepa oka-zion za se najest, so vebral gubanco od Tonove Ornelle, ki za giurijo je bla ta narbu-j domaca, ta narbu-j puna zganja. Popudan je lepua pasu, polu-kaal smo tudi u Prapotno, kjer je bla še druga šagra. Sevedia u teli vasi je vse bu-j na veliko napravljeno, velik ples, giostre, pesca di bene-ficenza an puno kjosku in v njih puno dobrega vina. Priet ku se je nardila tama, smo spet šli u Tapoluove, od kjer muzika se je odmevala do pozne ure. Ljepa ura je po-magala senjaman, pomagala je tudi u Sovodnjem, kjer se je zbralo puno ljudi.

Poljetje gre naprej in z njim bojo šli tudi sejmi, ma u srcu nam ostanejo veselje in lepa muzika.

Loretta C.

Študijski dnevi v Trstu

Društvo slovenskih izo-bražencev prireja v trstu 2., 3. in 4. septembra 18. študijske dneve na nasled-nje teme: Slovenija v osemdesetih letih, Kvas novega krščanstva, Na raz-vodju dveh kultur.

Sindikat FILLEA - CGIL za naše pravice

Sindikalna stroka lesnih delav-ciev FILLEA - CGIL, v kateri je včla-njenih veliko naših ljudi, zaposlenih v tovarnah na območju Manzana, hoče priznanje narodne identitete Slovencev v videmske pokrajini.

Na pobudo sindikalista Iva Pa-ljavca, delavca pri gradbenem po-djetju Benedil, se je delegacija FIL-LEA - CGIL, v kateri so bili Di Le-nardo, Zanier in član vsedravnega vodstva Marchioni, sestala s člani Slovenske kulturne gospodarske zveze in družbenopolitičnimi in go-spodarskimi dejavniki v Nediških dolinah. Tako so bili prisotni prof. Viljem Černo, predsednik SKGZ, žu-pan občine Špeter prof. Firmino Marinig, odbornik Giuseppe Blase-tig, direktor podjetja Hobles Miche-les Carlig, naš odgovorni urednik Izidor Predan in drugi.

Najprej je Ivo Paljavac povedal, da se je 50 Beneških Slovencev

1980. leta odločilo, da na prvomaj-ski proslavi javno izobesijo dvoj-zični transparent. Slovenski so na-slednje leto govorili na sindikalni skupščini, na vsedržavnem kongre-su FILLEA pa so sprejeli resolucijo v korist pravic narodnih manjšin.

Ostali udeleženci v razpravi so povedali, da so se beneške vasi skoraj izpraznile in da se sedaj od-pirajo možnosti za zaposlovanje v industrijskih obratih v Špetru. Izre-kli so tudi pričakovanje, da bodo v finančnih in gospodarskih krogih pokazali več občutljivosti za obrate v nerazvitih in gorskih krajih.

Sindikalist Marchioni, ki odgova-rija za stike z inozemstvom, je po-vedal, da bodo tajnike treh konfe-de-ralnih sindikatov seznanili s polo-žajem manjšine, da bodo v časo-pisu Il Lavoro odprli razpravo o vprašanjih manjšin in da bodo tudi furlanske delavce v lesnih obratih seznanili z našim vprašanjem.

Na Kovačič planini srečanje nediških in tolminskih partizanov

V nedeljo, 3. julija sta kra-jevo združenje bivših parti-zanov in Lovska družina Volče organizirala vsakoletno poča-stitev «dneva borca» na Ko-vačič planini.

Letošnje srečanje je bilo povezano s 40 letnico bojev Gregorčičeve brigade na tem gorskem kraju.

Lovci z ene in druge strani meje, posebno dreški in vol-ški se že srečujejo vsako leto ob lepo urejeni lovski koči. Na prijateljskih pogovorih, ob lovskem gulažu in dobri vin-ski kapljici, a letos je bila no-vost v tem, da so vabili na srečanje tudi bivše beneške partizane, ki so prišli iz raz-nih dolin.

Na lepi svečanosti je bil slavnostni govornik general Franc Černugelj-Zorko, slavni komisar Gregorčičeve briga-de.

Govornik je kot protagonist dogodkov in bojev na krat-

ko orisal zgodovino Gregorči-čeve brigade in njeno vlogo za osvoboditev Slovenskega Primorja in Benečije.

Prisrčen pozdrav temu važ-nemu in simpatičnemu sreča-nju je prinesel sam predse-dnik deželnege odbora ANPI iz Vidma, Federico Vincenti.

Zadnji je pozdravil prisot-ne sekretar sekcije ANPI za Nediške doline, naš odgovor-ni urednik Izidor Predan.

Tako prvi kakor drugi sta ostro obsodila fašistično raz-grajanje v predvolilni kampa-nji na tržaškem Krasu.

Predan je dejal, da je bor-ba za ohranitev s krvjo pribo-rjenih pravic na slovenskem Krasu tudi borba za pridobitev zatiranih pravic v Beneški Sloveniji. Omenil je zmago demokratičnih sil v dveh be-neških občinah in povabil vse k budnosti, da ne bomo pusti-li iz rok, kar smo tako težko pridobili.

Pevski zbor «Pod lipo» se je zbrau za registrat njih te parvo kaseto, za tole parložnost so se zbral «te stari» an «te novi» pieuci.

L'ANPI ha onorato Lizzero

L'A.N.P.I. di Cividale ha onorato con una grande manifestazione, svoltasi nella sede della Società Operaia, l'on.le Mario Lizzero che ha compiuto in questi giorni i 70 anni.

L'eccezionale biografia del festeg-giato, iscritto al Partito a Cividale dal 1928, prestigioso Comandante della Divisione Garibaldi del Friuli e Deputato per tre Legislature, è stata illustrata dal Presidente del-l'A.N.P.I., Prof. Giuseppe Iacolutti. Successivamente hanno parlato il Sindaco di Cividale, Dott. Giu-seppe Pascolini, che ha reso un omaggio alla Città e l'Avv. Gio-vanni Battocletti per la S.O.M.S.I. e per il P.C.I.

Ha risposto l'on.le Lizzero rican-dando inediti particolari della lotta antifascista a Cividale, e le grandi Figure della madre Nina e della moglie Gianna.

Alla cerimonia erano presenti per-sonalità della cultura come i pittori Ciussi, Colò, Tavagnacco e lo scul-tore Ceschia, e il prof. Bosio della Università di Padova.

Al festeggiamento sono stati conse-gnati ricordi della Città.

UN DOCUMENTO TELEVISIVO SULLA GUERRA DI LIBERAZIONE IN FRIULI

In questi giorni, ricorrendo il 40° anniversario dell'inizio della resi-stenza armata in Italia, la Sign. Vi-vente King, regista incaricata dal-la B.B.C. di Londra, sta raccogliendo gli elementi per un documenta-rio televisivo sull'apporto delle Mis-sioni Alleate alla guerra di libera-zione operanti in varie località del-la nostra penisola e sui loro contat-ti con le formazioni partigiane del Piemonte, della Toscana, della Li-guria e del Nord-Est.

Insieme con la Sign. King sono stati ospiti dell'A.N.P.I. ed hanno avuto numerosi incontri con espo-nenti della resistenza friulana.

Il Sindaco di Udine avv. Angelo Candolini ha voluto ricevere nella sede municipale la Sign. Vivienne King e gli ufficiali inglesi con il presidente dell'A.N.P.I. con i quali si è intrattenuto a lungo interessan-dosi al loro lavoro storico ed a conclusione del colloquio ha dona-to loro una pubblicazione sul mil-lenario di Udine.

Politico življenje Vita politica

Il giudizio del PCI sulle elezioni

I comunisti delle Valli del Nati-sone hanno compiuto una prima analisi delle elezioni dello scorso giugno, individuandovi motivi di sod-disfazione, ma anche elementi di difficoltà.

Soddisfatto, il PCI per la conqui-sta, da parte di liste civiche, dei comuni di Drenchia e Torreano do-ve l'alternativa democratica è di-ventata una realtà e dove la DC è stata messa all'opposizione. Soddi-sfatti i comunisti anche per la buo-na riuscita del proprio candidato Pino Blasetig alle «regionali»: il giovane dirigente del PCI si è col-loccato infatti al primo posto dei non eletti, grazie alle 1255 preferenze ottenute, gran parte delle quali nei comuni della Benečija e quelli li-mitrofi.

Alle elezioni regionali il PCI tie-ne, mentre ha avuto una flessione nel voto alla Camera. E questo preoccupa i comunisti locali, con-vinti di aver condotto una politica corretta, basata su alcuni concetti chiave: occupazione con l'attuazio-ne del trattato di Osimo, sviluppo della montagna, tutela globale della minoranza slovena.

Alla continuità delle iniziative, è stato detto, non è forse seguita una forte e spregiudicata iniziativa elet-torale.

La quale non è mancata, invece, ad altre formazioni politiche, fra cui quella del MF, il quale ha uti-lizzato appieno persone, strutture interne ed organi di stampa della minoranza slovena.

La DC, nei soli sette comuni del-le Valli del Natisone, nota il PCI, ha perso più del 4% alla Camera e più dell'8% alle regionali: per-ciò la politica nazionalistica, retorica ed arretrata portata avanti dai vari dirigenti della DC (e da Speco-gna stesso sulla «Voce del Friuli orientale») risulta avviata al de-clino.

Da tutti questi elementi il PCI trae l'indicazione per un lavoro più intenso, serio e capace di riscuo-tere nuovo consenso popolare, al fine di dare alle Valli del Natisone amministrazioni sane ed attive, uo-mini capaci negli organi elettivi.

I 70 ANNI DI LIZZERO FESTEGGIATI DAL PCI

Mario Lizzero, già commissario delle divisioni partigiane Garibal-di e deputato del PCI per diverse legislature, è stato festeggiato a Udine in occasione del suo settan-tesimo compleanno. Attorno al leg-gendario «Andrea» (il nome di bat-taglia di Lizzero), si sono raccolti numerosi dirigenti del PCI; fra que-sti i deputati friulani nuovi eletti, i consiglieri regionali e provinciali, amministratori e segretari di zona.

Nel corso della significativa ce-rimonial svoltasi all'hotel Cristallo hanno parlato dell'opera di Lizzero il segretario provinciale del PCI Tra-vanuti, il segretario regionale Ros-setti e un rappresentante del PSI: tutti hanno ricordato la lunga mil-litanza politica, comunista fin dai tempi della lotta antifascista clan-destina, il carcere sotto il fascismo, la guerra di liberazione ed il rap-porto delle brigate garibaldine con i partigiani sloveni, l'impegno au-tonomista friulano e per le minoran-ze, la ricostruzione, l'attività di stu-dio e pubblicistica.

Ha preso la parola anche Lizzero, per indicare ai più giovani la via della coerenza con le scelte poli-tiche anche quando queste costano un sacrificio, certo minore oggi di quello che era richiesto in passato, sotto la dittatura fascista e l'occu-pazione nazista.

MOJA VAS IMA DESET LET

Na njej je s 451 deli sodelovalo 416 otrok iz videmske, goriške in tržaške pokrajine

Prireditelji narečnega deželnega natečaja Moja vas so nam poslali v objavo obilo otroških spisov in risb. V tej številki objavljamo seznam nagrajencev in darovalcev. V prihodnji številki pa bomo objavili tudi spise. Enega objavljamo že v tej številki. Napisala ga je 12-letna Nadia Coren iz Špetra.

DOBRO VINO

Ankrat je bla na velika družina kumetu. An samuo te parvi sin je biu oženjen, njega žena je čakala teparvega sinu. Morta viedet, kuo so bli vsi veselii...

Vsake lieto so nardil puno vina an so miel no venjko bielega grazduja, ki je paršlo tako dobro vino, ki ga nie bluo tu cieli dolin.

Tuole vino so ga diel tu an sodič an so ga daržal ratingo, za kar so bli karstil.

An liep dan se je rodil tel otrok an je biu an liep puobič. Za malo cajta potle so karstil an so nardil velik senjan. Mož je vzeu dvie buče an je šu po tiste dobre vino, kar je odparu špineu, nje šlo uon an mu se je parielo čudno, ma kar je potuku go na sod, je ču, de je biu prazan. Morta viedet, kuo je ostu slavo, an hitro je šu go h ženi an je poviedu, de sod je prazan. An njega žena mu je rišpondala, če ga niesan bla popila, niesmo bli imiel takega liepega puoba.

Koliko nas je bilo in od kje smo bili

Numero partecipanti 416
Numero lavori 451
Partecipazione per province - Trieste N. 85
Udine N. 262
Gorizia N. 61
varie N. 3
Estero N. 5

Comune più numeroso della provincia di Udine: San Pietro al Nat. - 46 partecipanti

SCUOLE:

Udine: Glasbena šola - Petjag
Scuola elementare di Vedronza
Scuola elementare di Drenchia
Scuola media Giovanni XXIII di Tarvisio

Gorizia: Scuola media «Ivan Trinko»
Dijaški dom «S. Gregorčič»

Trieste: Scuola San Dorligo
Scuola Katinara
Scuola media Opicina
Scuola media Trebiciano
Dijaški dom «S. Kosovel» Trieste

DARILA OBČIN

Pavio Valentina - Gorica
fotoaparati / macchina fotogr. - Pres. Giunta reg.
Lauretig Tiziana - Srednje
globus / mappamondo - Comune Stregna
Tanja Bajt - Dolina
Walkye - talkye - Občina Dolina
Juretig Claudia - Špeter
mikroskop / microscopio - Comune Torreano
Vogrig Daniela - Grmek
radio - Comune Grimacco
Madotto Severino - Rezija
šotor / tenda - Comune Resia
Tiziana Rucil - Sv. Lenart
statve / telaio - Comune San Leonardo
Claudia Saffigna - Čenebola
kolo / bicicletta - Comune Faedis
Erich Magda - Ukve
radiobudilka / radiosveglia - Comune Pulfero
Strazzolini Tiziana - Špeter
košara / cesto vimini - Comune S. Pietro Nat.
Grimaz Nicoletta - Ahten
phon - Občina Doberdob

Poročilo žirije o podelitvi literarnih nagrad Laštra Landarske banke

V skladu z določili razpisa literarnih nagrad Laštra landarske banke je žirija na skupni seji pregledala prejete predloge in soglasno sklenila naslednje:

— Nagrado za najboljši dosežek na področju besedne umetnosti, ki je ali delo domačega avtorja ali govori o življenju Slovencev v Videmski pokrajini, dobi

ROMAN FIRMANI

za roman Zadnja dolina, kjer kljub dolgoletnemu življenju v tujini dokazuje povezanost z domačo zemljo in kulturo.
— Nagrado za najboljši dosežek na področju zbiranja in raziskovanja ljudske kulture Slovencev v Videmski pokrajini dobi

dr. MILKO MATIČETOV

za življenjsko delo na področju zbiranja in raziskovanja ljudskega slovstva Slovencev v Videmski pokrajini, za valorizacijo Rezijske v mednarodnem strokovnem svetu, za vzpodbujanje nepretrganega sodelovanja med slovenskimi in furlanskimi raziskovalci.

— Nagrada za najboljši dosežek na področju mladinske književnosti, ki zajema iz ljudske motivike ali je kakorkoli posebno blizu beneškim otrokom, se za letošnje leto ne podeli.

Animator Aldo Clodig se je v otroškem živžavu dobro znašel.

DARILA ŠOLAM

Srednja šola S. Kosovel - Opčine (TS)
televizor / TIVU - Hranilnica Opčine
Scuola elementare Attimis - Ahten
teatrino - Beneško gledališče
Scuola media Tarvisio - Trbiž
pokal / coppa - Banca popol. Cividale
Glasbena šola Petjag - Petjag
pokal / coppa - C. Montana Valli Nat.
Dijaški dom S. Gregorčič - Gorica
plaketa / targa - Comune Cividale
Osnovna šola Trebče - Trst
žoga / pallone - Macellerie Beuzer

NAJBOLJ ZANIMIVA DARILA

Blasutig Lorena - Špeter
kolo / bicicletta - Edilvalli - Cemur
Barbara Tomasino - Marsure - Povoletto
phon - Zamero - Cividale
Sosič Alenka - Opčine
radiostereo - Grad. mat. A. Daneu
Skabar Tanja - Repentabor
računalnik / calcolatore - Seboflex - Trst
Dugaro Lara in Liana - Čedad
pisalni stroj / macchina scrivere - Veplas - S. Pietro al Nat.
Mavricij Buzzinelli - Krmin
ura / orologio - Friulexport
Gorenszsch Michela - Podbosesec
televizor / Tivu - Benedil - Cividale
Morgillo Denny - S. Giovanni al Nat.
kmečko orodje / attrezzi agricoli - Kmečka zadruga - Trst
Culino Fausta - Bardo
računalnik / calcolatore - Esseb - Cividale
Balus Erika - Srednje
budilka / sveglia - Stringher - Cividale
Dreszsch Dennis - Grmek
mizarska miza / banco falegname - Hobles - S. Pietro al Nat.
Comugnaro Cinzia - Tavorjana
računalnik / calcolatore - Olivetti - Cividale
Pellegrino Daniela - Dreka
radiobudilka / radio sveglia Danieli - Natisone
Simiz Nadia - Tipana
veržice in uhani / catenina orecchini - Urbancigh - Cividale
Bartol Claudio - Dolina
ura / orologio - Malalan - Opčine
Boreanaz Monica - Tavorjana
ura / orologio - Splendente - Trst
Berra Barbara - Tipana
linearama - Farmacia Strazzolini - S. Pietro al Nat.
Gujon Anne - Belgija
fotoaparati / macc. fotografica - TO - SKGZ - Videm
Siega Lidia - Bardo
televizor / tivu - TO - SKGZ - Videm
Primosig Franca - Grmek
radiomagnetofon / radioregistratore - Društvo Ivan Trinko
Oitzinger Tonci - Žabnice
nahrbtnik/zaino - Dom
Rosalia Wulz - Žabnice
radiomagnetofon / registratore - Slori
Molaro Mara - Bardo
frigo portatile - Društvo Bardo
Zdravko Černic - Sovodnje
nahrbtnik / zaino - Društvo Bardo
Pelizzo Luca - Ahten
spalna vreča / sacco a pelo Društvo Rečan
Buzzinelli Marino - Števerjan
spalna vreča / sacco a pelo Društvo Rečan
Milkovič Marina - Opčine
radiomagnetofon / radioregistratore - Hranilnice Opčine
Radetič Peter - Doberdob
računalnik / calcolatore - Hranilnica Doberdob
Battello Vane - Gorica
daljnogled / binocolo - Kmečka banka Gorica
Cristian Wedam - Ukve
ribiška palica / canna da pesca Tržaška kred. banka
Blasutig Fabio - Špeter
ribiška palica / canna pesca - Tržaška kred. banka
Foladore Rossella - Rezija
radiobudilka / radiosveglia - Tržaška kred. banka

Ostale nagrade so prispevali

Hanno contribuito alla premiazione

Beneco
Cemur
Zveza benških izseljencev
Cividale
Zveza beneških žen
S. Pietro al Nat.
Beneška folklorna skupina
Stregna
Društvo beneških umetnikov
Cividale
Tovarna Planinka
Kobarid-Caporetto
Z. slov. kult. društev
Trieste
Oreficerie Mulloni
Cividale
Confezioni Mirca
Cividale
Cooperativa Libreria
Cividale
Profumeria Madotto
Cividale
Cartoleria Fulvio
Cividale
Bier
Cividale
Beltramini
Cividale
Farmacia Fontana
Cividale
Regal Casa
Cividale
Ferramenta Piccoli
Cividale
Vidussi
Cividale
Market Despar
Scrutto
Adami
S. Pietro al Natisone
Cartoleria Graziella
S. Pietro al Natisone
Pulitura a secco Domitilla
S. Pietro al Natisone
Panificio Talotti
S. Pietro al Natisone
Confezioni Santi
Cividale
Stilottica
Cividale
Cartoleria Bront
Cividale
Foto ottica Daniela
Cividale
La bottega di Rosy e Nery
S. Pietro al Natisone
Adami Sport
S. Pietro al Natisone
Gianni Rossi
Cividale
Casalinghi Danelone
Cividale
Odv. Škerlj
Trieste
Autofficina Venturini Adriano
Azzida
Big Mash
Cividale
Bacri
Cividale
Mario Qualizza
Cividale
Paravan
Merso sup.
Bar Fon
S. Pietro al Natisone
Bar al Giardino
S. Pietro al Natisone
Albergo Belvedere
S. Pietro al Natisone
Kmečka Zveza
Trst.
Gospodarsko združenje
Trst.

Pisatelj Romano Firmani prejema iz rok predsednika deželnega sveta Maria Collija nagrado «Laštra Landarske banke» za svojo knjigo «Zadnja dolina».

Tuole je dielo,
ki so napravili
Davide an Elisa
Domenis
za Moja vas

«Pustje» so bli ti parvi, so bli štiri: Olivo «Škarnetu», za prijatelje «Biba»; Silvano «Ueru» za prijatelje tudi «Guerra»; Claudio «Toču» za prijatelje «Sartoria»; Alfredo «Špehuonju».

Anjulac je bil Mario «Mašerokin», za prijatelje «Sior Toni». Zluadi je bil Jur «te velik gor par Bizontah». Anjulac ima: peruato, kijetno. Zluadi ima: vile, rep, peruato, roge.

Harmoniku je godu Tin «Zavartin», Krivapeta je bil Mauro «Loškin». Ta lepa je bila Chiara (Jurjova žena). Dušpijetni clown je bila Eni «Briškonova».

«Noviči» so ble Daniela «Gornova» (žena) in Olga (mož). Z Pletenicu je bral salame, klobase in jajca Damian «Rožin».

Guerrino «Gornu» (za prijatelje tudi «Pedro») in Remigio «Desu» so bili ti zadnji z biciletu: so čedli vse hiše.

CALCIO «FESTA DEI DILETTANTI»

Venerdì 1 luglio, a S. Pietro al Natissone, si sono svolte presso la Casa dello studente, le premiazioni dei trofei «Il Gazzettino». Erano presenti Giorgio Lago, Enzo Ferrari, Diego Meroi, Sergio Mannente, Giancarlo Bassi, Lorenzo Pelizzo, Giuseppe Romano Specogna, Giovanni Pelizzo, Giuseppe Chiuch, Luciano Coceancigh.

A fare gli onori di casa il sindaco di S. Pietro al Natissone Giuseppe Marinig, il quale ha lanciato la proposta che le premiazioni annuali, si svolgano sempre nella sede della Casa dello studente, in quanto l'edificio è adattabile a manifestazioni sportive, culturali e sociali.

Alle premiazioni ha assistito un numeroso pubblico al quale alla conclusione della manifestazione è stato offerto un rinfresco.

Una parte del pubblico e sopra alcune autorità intervenute: Enzo Ferrari, Romano Specogna, Giovanni Pelizzo, Lorenzo Pelizzo, Giorgio Lago, Diego Meroi, Giuseppe Marinig, Luciano Coceancigh.

Al Pulfero la «Coppa Disciplina»

Durante la premiazione dei Trofei del Gazzettino il presidente del Pulfero Graziano Crucil si è dichiarato molto soddisfatto del Trofeo che è stato assegnato nell'ambito del campionato di 3.a categoria alla sua Società.

Il premio, che viene assegnato annualmente alla squadra più corretta, per la prima volta è andato a una squadra delle Valli.

Partendo da questo avvenimento è venuta l'occasione propizia per analizzare il campionato degli «arancioni», un campionato che ha dato molte soddisfazioni ai dirigenti ed al pubblico che segue con simpatia la squadra.

L'ottavo posto conquistato è il miglior piazzamento della Società dalla sua fondazione. Molti problemi però rendono difficile il cammino della società del presidente Crucil: in primo piano il problema del campo sportivo che attende di essere completato e che è la parte vitale per il proseguimento dell'attività della stessa società, che dalla sua nascita attende di poter avere un terreno di gioco tutto «suo».

La squadra del Pulfero che ha partecipato con successo al campionato di 3.a categoria

Colledani del VC. Cividale-Valnatisone trionfatore a S. Pietro al Nat.

Da sinistra gli juniores Patriarca Giancarlo e Colledani Franco

Franco Colledani ha vinto la gara ciclistica riservata agli «Juniores» gran premio Banca Popolare di Cividale, corsa valida come prova indicativa per la selezione ai prossimi mondiali.

Al via, una cinquantina di concorrenti, con rappresentanza di corridori jugoslavi che dalla partenza hanno dato battaglia.

Dopo l'inizio pianeggiante è iniziata la parte del percorso di salita con il gran premio della montagna di Masseris sul quale hanno transitato Colledani, Basso, Moimas. Nella discesa i tre aumentavano il distacco e al tra-

guardo posto a S. Pietro sul viale Azzida sfrecciava primo Colledani che ha concluso la gara di 125 chilometri in 3 ore e 33' alla media di chilometri 35.201; secondo Stefano Basso (Pedale Ronchese) a 1' 05"; terzo Roberto Moimas (Pedale Ronchese) a 3' 10"; quarto Valter Stecchina (GS Libertas Tende Pratic) a 3' 45; quinto Robert Trampuž (Lubiana) s. t.

Naturalmente viva è stata la soddisfazione del presidente del VC. Cividale - Valnatisone Cappanera che ha finalmente vinto una gara con un proprio tesserato sulle strade di casa.

IL CALCIO GIOVANILE NELLE VALLI 1973 - 1983

Dieci anni con i giovani

di Paolo Caffi

Passò un anno interlocutorio senza acuti e fu importante l'inserimento di Enzo Bernard che iniziò la sua attività di allenatore nonostante fosse alla guida degli Esordienti di Ziracco. Con Bernard l'annata successiva arrivarono i primi successi e venne creata la formazione dei Pulcini. Gli Esordienti conquistarono il primo posto del proprio girone senza subire sconfitte. La formazione era la seguente: Coceano, Mlinz; Specogna Andrea, Dorbolò Michele, Bardus, Moreale Renato, Moreale Giovanni, Miani Giuliano, Trusgnach Gianni, Petricig Valter, Tuan Primo, Canalaz, Clodig Luca, Scuderin Stefano, Specogna Roberto, Lauretig Marco. Alle finali provinciali, sconfitti a Udine in casa del Donatello per due reti a zero, a pareggio per zero a zero con la Sangiorgina di Udine, si classificarono al terzo posto. I Pulcini invece disputarono un ottimo campionato mettendo in luce alcune buone individualità come i gemelli Floreancigh, Antonio Dugaro, Blasutig Simone, Gabriele Trusgnach, Mauro Scuderin, ecc. I Pulcini si classificarono secondi mentre i Giovanissimi terzi.

(Continua)

Gli «Esordienti» 80/81

Gli «Esordienti» della U.S. Valnatisone

E' di Mersino l'assistente spirituale del contingente di pace italiano nel Libano

Era missionario in Africa, poi capellano militare in diversi luoghi della nostra regione, sempre vicino alla gente bisognosa, senza distinzione di razza o di pelle, oggi è padre spirituale dei soldati italiani che sono stati chiamati all'opera di pace nel tormentato paese di Libano.

E' un uomo di pace. E' andato laggiù, con il ramo di ulivo, a portare la parola di amore e di pace. E' nato a Mersino alto (Gorenji Marsin) in comune di Pulfero ed è stato sempre attaccato alla propria terra, alla nostra lingua e cultura. Eravamo orgogliosi di lui quando faceva il missionario in Africa, siamo ancora più orgogliosi di lui in questo momento che assiste spiritualmente i soldati d'Italia nell'opera sublime dello stabilimento della pace nella martoriata Palestina.

Pubblichiamo volentieri la sua lettera che rispecchia tanto amore, tanta nostalgia per le sue belle valli, per la buona gente, per le nostre canzoni. Auguriamo a lui di ritornare presto fra noi e nello stesso tempo auguriamo al popolo Libanese, a tutti i popoli di quella martoriata terra una vera pace, il progresso civile, culturale, economico e sociale.

Beirut 10-6-1983

Caro Doro, sono certo che non ti saresti mai aspettato una mia dal Libano. A dire il vero, la partenza per il Libano è stata pure per me una mezza sorpresa. Ma tant'è eccomi qua. E ci tengo inviare due righe se non altro per salutare tutti gli amici ed i lettori estivi! Ricordi: Quando spigolavo su e giù per le valli alla caccia dei nostri emi-

granti? Belle valli, brava e simpatica gente!

Dieci giorni di permanenza non sono sufficienti per dare giudizi di una situazione assai complessa ed ingarbugliata quale è questa Palestinese.

Beirut senza dubbio deve essere stata una città meravigliosa se lo è ancora in parte malgrado i bombardamenti e danni subiti. La vita, le attività quotidiane piuttosto ti riservano sempre aspetti nuovi. Si è in pace ed in continua guerriglia. E' raro che un giorno o una notte tu non senta sparare, mentre non mancano attentati o incursioni e sempre con vittime.

Per il momento cerco di uscire da un sogno per immergermi in questo nuovo mondo dai risvolti più impen-

sati. Con i miei ragazzi militari sto vivendo la tensione,

l'ansia e tanta serenità questo compito a noi affidato.

Il nostro accampamento assomiglia ad una grande famiglia: la situazione particolare vuole che tutti ci si voglia bene: e questo è un aspetto bellissimo sai.

E che altro per il momento? Nulla, in seguito, se lo gradirai, potrò essere più preciso e dettagliato. Scrivimi.

Ti prego invece di lasciarmi un piccolo spazio per inviare tanti saluti a tutti gli amici delle Valli del Natissone, al mio Martin, a te, a tutto il tuo simpatico staff; agli amici che rientreranno al paese per le ferie: buon riposo, buona abbronzatura, belle cantate e tanto ossigeno della pura e ricca aria nostrana.

A tutti vivissimi saluti.

Ivan Oballa

Publikamo fotografijo, ki nam jo je parnesu Pio Vogrig-Konšorju iz Lies, ki živi v Kanadi. Fotografija je bila nareta približno leta 1937 gu Hostnim na prazniku Sv. Matija.

Na sliki so od leve proti desni: Ilia Trusgnach - Ukletih iz Ocnegabarda, Luigi-Vizi Dreszsch - Kocajnarju iz Ljes, Amilcare Sdraulig - Predankin iz Hlocja, Elsa Sdraulig - Predankna iz Hlocja, Ernesto Vogrig - Konšor iz Ljes, Adele Sdraulig - Predankna iz Hlocja, Adele - Pekna iz Zverinca, mož iz Ošnjega (na vemo za ime), Guido Qualizza - Ravnjak iz Ljes. Sede so: Ferruccio Sdraulig - Predankin iz Hlocja, Mario Vogrig - Konšor iz Ljes, Luigi Canalaz - Katincin iz Ljes in Pio Vogrig - Konšor iz Ljes.

Buon sangue non mente, dopo i fratelli Giovanni e Renato anche Stefano Moreale vuole intraprendere la carriera di calciatore che per ora è solo un sogno. E' ripreso qui sopra fra il fratello Renato e Luca Clodig.

Tako je pisala Sofia svoji mami v Topolovo

Po skrinjah in trugah, spravljene kot relikvije hranijo naši ljudje pisma, ki so jih pisali naši emigranti svojim družinam domov. Pisali so v jeziku, ki so ga zmeraj govorili, to se pravi v našem, slovenskem jeziku in to do še nedavno, kot nam priča pismo Sofie mami v Topolovo. Pisma, o katerih govorim, so pisana z italijansko grafijo, ker slovenske grafije nas ni obedan učiu, ma preberite besede na našem klišeju. Če niso slovenske, potem jaz sem Turak. Pismo Sofie je lepo, človeško, humano in lepo zloženo po slovensko, čeglih ni imela nikdar — kot vsi Beneški Slovenci — šol v materinem jeziku.

To pismo sem prepisal s slovensko grafijo, besedo za besedo, in prosim naše naročnike iz Gorice, Trsta, Slovenije, pa tudi tiste, ki ste po svetu, da mi napišete, kaj niste razumeli.

Pismo Sofie s slovensko grafijo se glasi:

Draga mama, za zamierem, ki vam nisam pisala dolgo čajta ma za sida napriei vam bom buj pogostu pisala, ma tud vi mi muorteodpisat,

pustite dielo anda gor na podu mi pisajte bote buj u mjeru denite kako dasko gor na koljeno anda pisajtem z lapežam namest pene an tinto, jest ne morem bit brez vaših pisma, jest tud san miela puno djela za prat an za čet cja po hrame zak u četartak je paršu Gaspuod požegnavať hiše za Veliko nuoc, vi ste mi jala de se na čujete dobro in tale influenca se kliče «australijana» pouserode, ma vi jemaite tiste pastilje za influenco ki se kliče «garden» ma ne zmjeran ne dvje na tjeđan ker se čujete ki an ker stojte dobro pa nič, za tu gerle mal di gola ker vas boli pa «formitrol» an tri na dan subit:

*Draga mama, na samerem čevan nisam pisala
shko goro ma so sids napriei vam bom buj pogostu
pisala, ma tud vi mi muorte od pisat, pustite dielo
anda anda sids mi pisate bote buj umiere subit
ceto daseo hons colino anda pisatim sloperan nimes
fene an tinto, jest ma mo bide bres vasih pisma, jest
tud san miela puno djela za prat an za čet cja po hame
sach uetartach se bresu Gaspuot posed
Velik uoc, vi ste mi jala de se na čujete dobro in tale influenca se kliče «australijana» pouserode, ma vi jemaite tiste pastilje za influenco ki se kliče «garden» ma ne zmjeran ne dvje na tjeđan ker se čujete ki an ker stojte dobro pa nič, za tu gerle mal di gola ker vas boli pa «formitrol» an tri na dan subit:*

Pismo iz Francije

Sim zlo srečna in vesela, ko dobim Novi Matajur in z njim novice iz naše drage rojstne zemlje. Se tolažim in veselim, ko berem v našem lepem maternem jeziku, taku originalen an zgodovinski!

Kakuo mi je všeč, kadar berem novice al pa vidim fotografije naših vasi, naših krajev: Rukin an dva Etorjova puobčja fotografana pred hišo mojega svaka, ki je Bepo Hrovatu, potem žalostno zgodbo Praponce: malo jih je ostalo in vse udove.

Ja, kadar berem Novi Matajur, se z mislijo vračam u naše vasi, spreham se po naši dolini, po senožetih, po hosteh in obujam spomine, ko sem tam preživela otroške leta, svojo mladost.

Bodite korajžne starke in udove iz Praponce in tudi drugih vasi, kadar greste s sinom in hčerkam v laško planjavo. Govorite slovensko, italijansko, furlansko, a nikdar ne hodite čez konfin, u juške daže.

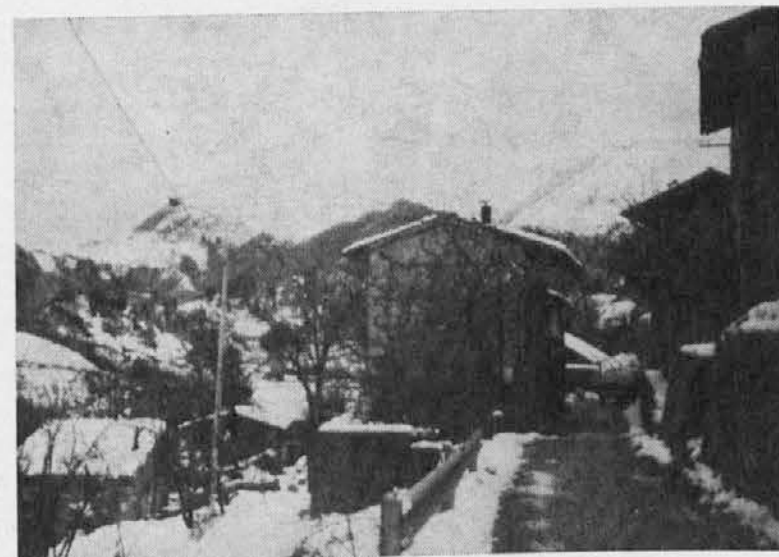
Samo ko mislim na naše drage navuode, na tisto bratsko atmosfero, na tisto srčno parjateljstvo, ki je bluo ankrat dol par nas an ko vidim kajšin je današnji svjet, mi pridejo solze v oči.

Današnji dan manjka vjere in človeška dobruota. Mi stari ne zastopimo nič vič. Ne zastopimo današnje mode ne navad. Odkrito povedano, ist bi se rada varnila nazaj, samuo če bi bla hiša gor pa našim Bliše blizu cje-ste.

Pregovor nikdar ne zgreši, je pravla Romilda Borgarjova iz Debenjega, ki me je pogostu hodila gledat u Ferraro: «Božji domič, če ga ni to an bobič!». Takuo sma se tolažle med sabo.

Takuo, kot vidim, radi publikavate stare fotografije, zatuo sim se odločila, da vam

jih pošljem tudi ist, čeprav njeso takuo stare. Na parvi

Vas Prapotnica pod snegom lasko zimo

fotografiji sta dva moja otroka: sin Renato, ki se je rodil 1932. leta, in hči, ki se je rodila 1935. leta, druga fotografija je od mojega moža, Giuseppe Tomaseta, ki ima sida 81 let.

Parvi smo odšli mi iz Praponce-Blišč. Emigrirali smo že leta 1941. Takrat je bila velika mizerja. Šteli smo palanke in centezime, dno imamo penzione, ki naši stari jih niso imeli, pa vsedno smo lepuo kupe, združeni živeli.

Srčno vas vse pozdravljam.

Ruttar Tomaseta Emma
Route de Versailles
Septenil 78
78790 Seine et Aise
Francia

Gospo Emmo prav lepo pozdravljamo tudi mi in se ji globoko zahvaljujemo za nje prav lepo in ganljivo pismo. Nji in družini želimo puno zdravja in osebne sreče. Voščimo pa ji, da bi se uresničila nje želja: ne da bi paršla Bliščova hiša na cjesto, tuo ni mogoče, pač pa, da bi paršla cjesto do Bliščove hiše in po nji še naša draga Emma z družino.

Lep pozdrav, gospa Emma; oglasite se še kdaj.

Doric

PIŠE PETAR MATAJURAC

Po zadnjih votacionah: Dreka je padla, Tavorjana (Torreano) skočila na konja - obroč se stiska.

"Stellinisti", kje so vaše firme?

O tem, kakuo so šli votacioni u Dreki, sim želeu pisat že u zadnjem numerju Novega Matajura, pa sim se bau in sim rajš počakov za telekrat, zak sim gledou in čakou, kaj se bo zgodilo.

Nasprotniki «Liste civiche» so govurli in napovedovali, da če bo udobila ta lista, se bo premaknu konfin in da bojo prišli graničarji komandirat u Dreko. Šlo je že mimo vič tjeđnov in nič hudega se ni zgodilo. Konfin se ni premaknu še za par milimetru ne in stoji gor, kjer je biu pred votacionmi. Stare pridge, stara propaganda o penzionih, o premikanju konfinov, ne za-leže, ne pomaga vič in to spoznanje je paršlo tudi na konec, na kraj Italije: u Dreki je dobila Lista civica. Dobila je za dva glasa, za dva vota proti demokristianski listi, ki je imjela oblast, komun u rokah že od 1945. leta.

Po navadi je muoj značaj, muoj karakter tajšin, da daržim saldu za tistega, ki zgublja na djelu, na igra al na votacionah, zak se mi usmili. Sada pa se mi bulj usmili roke dreški komun kot tisti, ki so zgubili. Demokristiani so parjeli 1945 leta u roke komun, ki je šteu približno 1500 ljudi, Lista civica je dobila mjesca junia 1983 v roke komun ki ima manj ko 400

ljudi. Parvi so imeli u rokah debeu salam, zadnji so dobili u roke tanko klobasico!

Lahko se ta klobasica spremeni u salam s pametno politiko novih gospodarjev dreškega komun. Delo ne bo lahko, treba pa je odvihnuti rokave, če ne bo šov dreški komun na kaut!

In iz Dreke se peljemo v Tavorjano.

U Tavorjani (Torreano) so hitro po uejski parjeli u roke komun delovci. Poile jih je šlo puno po svetu in takuo so zmanjkali progresistični voti. Na oblast so paršli demokristiani in so tarduo daržali u rokah komunsko amnistiacion do zadnjih votacionu. Sada je tudi u tej lepi dolini pod Ivancam zgubila DC in dobila domača, progresistična «Lista civica».

V Gorski skupnosti Nediških dolin so ratala buj moč ne progresistične sile - 19:21. U drugih besedah povedano: pet komunov od gorske skupnosti so v rokah DC, štiri pa progresističnih sil. Ja, še tuole muoram povjedat, da u Sovodnjah in Srednjem so imele že u rokah komun partidi, ki so naprej od demokristijanskega križa in ni rečeno, da se ne bojo pridružili na prvih votacionah tistim štirim komunam, kjer so udobili amnistiacion domače, progresivne liste, ki se zavzema jo tudi za pametno an pošteno rešitev našega manj-

šinskega, kulturnega in jezikovnega slovenskega problema.

Stiska se nas obroč okuole tistih sil, ki so razgnali naše ljudi po svetu, ki so hoteli uničit našo skupnost.

Druga temna moč gre h koncu in bleščeča svetloba zarja nam oznanja novi sončni dan.

Naši kandidati, naši slovenski kandidati, ki so kandidirali na demokracičnih listah, u tistih partitah, ki se zavzemajo za naše slovenske pravice, so imeli velik šuš, puno preferenčnih votu in tuo je dokaz, da naši ljudje hočejo globalno zaščito.

Teli glasovi, teli voti za naše slovenske kandidate, njeso bli parsiljeni, z zvijačo, s furbarijo al pa s strahom odvzeti. Ne!

Vsak je biu fraj, da je utaknu al odvargu u tisto lese-no škatto, ki ji pravi jo po italijansko «urna», svoj glas, svoj voto.

Vi od Jacopo Stellini, vi «stellinisti» pa veste — in vemo tudi mi — kakuo ste pobjerali firme — podpise, s katerimi čjete ustavit kulturni, politični an ekonomski progres u naših dolinah.

Lahko vas uprašamo, po pozitivnih votacionah za nas, kje so an dost vajajo vaše firme?

Vas pozdravja vas
Petar Matajurac

II. Kakuo je Nemec iznajdu (inventū) pivo

(Se nadaljuje iz prejšnje številke)

Tudi stari petjar si je obri-su suzo. U kumarni hišici je nastala moreča tišina. Ta kuo gospodinja, kot petjar, sta šla vsak s svojimi misli daleč v življenje nazaj. Iz njih premišljevanja pa jih je prebudil otrok z vprašanjem:

«Mati, kaj ne bo še pečena tista pinca? sem lačen!» je jau in s špico pokazu na pinco, ki je bla zagrebena pod pepelam.

Do tedaj, ko je mati pripovedovala žalostno zgodbo, je otrok saldu potiku in darva njeso manjkale. Tuole se mu je čudno zdjelo, saj prej jih ni bluo par ognjišču. Tele čudež je zamerkala tudi mati.

«Mati, vednamite pinco, bo pečena, saj zmjeram potičem!».

«Oh, ne, ni še pečena!» je odgovorila, čepru je vjedela, da je že prepečena. Jo ni tjela odkrit zavojo tega, ker ni bla pinca (serkuova pogača) nareta iz same moke.

Buoga mati, ni imjela zadost moke, zatuo je na cjesti pobrala par konjskih dreku in vseskupaj zmešala z moko. Sada jo je bluo špot odkrit tole nočednost pred juškjem človekam.

«Pač mati, bo pečena!» je tudi petjar podparu otroka, ker je tudi njemu zavonjala pinca pod nuos.

«Buoh mi pomagi. Naj bo, kar bo, jo odkrijen, saj mu bom povjedala, da sem takuo nardila zavojo ubuoštva». Si je jala sama sebe in odkrila pinco, popihala pepu iz nje, jo položila na mizo in jo razrjezala. In glej čudež! Ni bla vič pinca in o konjskih drekih ni bluo sledu. Ratu je sladak kruh, pogača, gubanca ali nekaj tajšnega.

Ubuoga žena je debelo gledala na mizo.

«Zgodiu se je čudež!» je jala pa ni povjedala v čem obstoja ta čudež.

«Mati, še nikdar njesam jedu nekaj takuo dobrega,

kot je tale pogača tle!» se je ogasu mali Ivan in zvestuo basu v usta nepričakovano dobruoto.

«Tudi ist ne!» mu je odgovorila mati.

«Ja rjes dobre pogače znate peč». Je jau petjar, ki ga je bla mati povabila za mizo, kadar je videla, da ji je ratala prava pogača.

Mati je na petjarjove besjede poardečjela in na tihim se od špota, da sem takuo spotila, a čudeža si ni znala dopovedat.

Po darvah in pogači je biu trečji čudež tuo, da pogače ni zmanjkovalo kot ni zmanjkovalo darvi za ognjiščem.

Kadar je Ivo potaknu po tri krocpe, so se hitro tam znajdlji drugi trije, kjer jih je prej uzeu, kadar je uzeu kos pogače, je biu že parpavjen drugi kos na mizi. Takuo so se vsi trije lepuo najedli in un prijetni gorkuotizaspali.

Nadaljuje

21. julija ob 20. uri seja občinskega sveta v Dreki

24. julija 7. kolesarska dirka Čedad-Kobarid za pokal BENEDIL

24. julija praznik sv. Jakoba v Hlocju

6. avgusta ob 18.30 Marcialonga od cerkve S. Nicolò

29. avgusta-10. september 3. mladinski tabor Benečija 83 v Špetru

KAJ SE JE ZGODILO PO NAŠIH DOLINAH

Naši ljudje, ki žive na Laškem

So vsi iz Dreke, možje in njih češčne žene, ki žive na Laškem in ki so se pred kratkim fotografirali v kraju Iplis, da bi z njih podobo pošljali bratski pozdrav in srčni pozdrav beneškim Slovincem doma in po svetu.

Adan an adna od njih bo ta lahko proteštala, da nista iz Dreke. Nič zatus, večina ima zmjeraj razon. Vsem puno zdravja in sreče, in da bi se pogostu srečali, kot do zdej, na naših slovenskih manifestacionah.

GRMEK

TOPOLOVO

Kar darži un rokah Emilio Gariup - Miljo Znidarju iz Topolovega, se zdi, da je na ljepa an velika torta, pa ni. Je lepa an velika goba Frlinka. Njega parjatelj so pravili, da je bla težka okuole deset kilu.

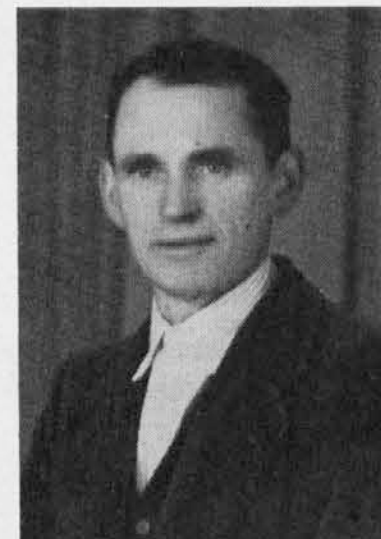
Milju želimo puno zdra-

vja in sreče še za tajšne go-be. Kaj pa če bi nam povjedu za prestor, kjer jo je ušafu? Znano je, da se Frlinka ponavljajo na istem mestu vsako leto. Al nam povješ, al pa ne odpreš ust, a Miljo?

Zapustila sta nas dva ugledna moža

LOMBAJ

Po dugem tarpljenju je umaru u nedeljo 26. junija, u čedajskem špitalu Gus Pietro- Petar Uršin po domače. Glih na dan njega pogreba, ki je biu pri Sv. Stoblan-ku u torak 28. junija, bi biu dopunu 83 let, drugi dan

Rajnik Pietro Gus

(29. junija) pa bi biu imeu svoj guod - imendan (onomastico).

Rajnik Petar je biu puno ljet konselier grmiškega komuna in prav takuo puno ljet moz vasi Lombaj. Biu je mož vsega spoštovanja vreden in to je dokazu tudi njega pogreb. Čeglih je biu delovni dan, mu je paršlo dat slovo res puno ljudi. Družini in zlahti naj gredo naše iskrene sožalje (condoglianze).

ZVERINAC

Vsa dolina se je zbrala okuole rajnkega Rikarda, kadar so ga nesli k zadnjemu in venčnemu počitku.

Riccardo Vogrig - Peginu iz Zverinca nas je zapustu po dugem tarpljenju u starosti 74 ljet. Umru je u videmskem špitalu u sredo 6. junija zjutra. Rajnik Riccardo je biu 25 ljet konselier grmiškega komuna, še vič ljet pa mož vasi Zverinac. Videu je vse an parskoču na pomuoč vsakemu tistemu, ki je biu potreban. Pred nekaj leti mu je nova aminištracion grmiškega komuna organizala feštino an ob tisti parložnosti so mu dali tudi medaljo za trud in za cajt, ki ga je zamudu, ne samuo za Zverinac, pač pa za ves komun. Parjatelj ga bomo ohranili v lepem in venčnem spominu in tarpimo za njim kot družina in zlahta.

Rajnik Riccardo Vogrig

SREDNJE

GNIDUCA

V saboto 2. luja sta se poročila v liepi cirkvi v Gorenjim Tarbju Anita Lauretig-Lenkecova iz naše vasi an Marjan Perkljič iz Iplisa. Puno zlahte an puno prijateljev se je zbralo okuole novičah. Aniti an Marjanu, ki bojo živiela v Iplisu (Rocca Bernarda), želmo vse narbuojše.

SRIEDNJE

V pandiejak 3. luja je za venčno zaparla nje trudne oči, v čedajskem špitalu, Cristin Ciubiz, uduova Qualiz-za, Siučjova iz naše vasi.

Imiela je 86 liet. V veliki žalosti je zapustila sinova, hčera, zlahto an puno prijateljev, saj Cristina je bla pru barka žena, od vsieh priljubljena. Nje pogreb je biu v cirkvi Sv. Pavla go par Černec v sriedo 6. luja. Naj u miru počiva, zlahti naj gredo naše kondoljance.

Podbonesec

GORENJI MARSIN

Iz Libana nam piše naš zvest sin!

Naš sodelavec, naš kolaborator, gospod Ivan Oballa, ki je biu vič ljet mišjonar dol po Afriki, potle sudaški kaplan, je sada dol u maltranim Libanu.

Kaj djela dol, u teli majhani maltrani deželi?

Gospod Oballa vam sam povje v pismu, ki nam ga je pošju dol iz tiste dežele in ki smo ga publikal na drugem mestu. Zelimo mu puno zdravja in da bi se kmalu varnu med nas zdreu an veseu, prav takuo želimo, da bi se kmalu varnu mjer u tiste nesrečne kraje, kjer opravja gospod Oballa s svojimi sudati rjes plemenito (nobil) djelo.

MALI OGLASI PICCOLI ANNUNCI

ARTICOLI artistici - Creazione esclusiva - Telefono n. 731974.

A MEZZANA, frazione di San Pietro al Natisone, 3 km. di asfalto dalla statale, 460 m. di altitudine, una bellissima veduta panoramica della Val Natisone - fino al mare. VENDESI

1) Nuova casetta antisismica, grezzo, cortile in recinto di cemento, comodo accesso con la macchina fino alla porta di casa, ampio scantinato situato sotto un bel terrazzo. In terreno adiacente ottime condizioni per eventuale garage e legnaia.

2) Piccolo frutteto di noci, susine e mele - davanti la casa.

3) Terreno agricolo e boschivo di circa 6.700 mq. - vicinissimo.

VENDESI armadio guardaroba h 2,60 x lung. 2,50 in frassino anno acquisto 1982 e lavastoviglie nuova, causa trasloco.

DIPLOMATA cerca lavoro anche part-time.

Per ulteriori informazioni rivolgersi alla nostra redazione telefono 731190.

Cercasi appartamento a S. Pietro al Natisone o dintorni - tel. 731190

DEŽURNE LEKARNE
FARMACIE DI TURNO
od 16. do 31. julija

od 16. do 22. julija
Špeter tel. 727023
Čedad (Fornasaro) tel. 731264
Corno di Rosazzo tel. 759057

od 23. do 29. julija
Sv. Lenart. (Skrutovo) t. 723008
Čedad (Fontana) tel. 731163
Manzan tel. 754167

od 30. do 31. julija
Podbonesec
Čedad (Pelizzo) tel. 731175
S. Giovanni al Nat. 756035

Ob nedeljah in praznikih so od parte samuo zjutra, za ostali čas in za ponoč se more klicat samuo, če riceta ima napisano «urgente».

ČLOVEK

Človek rožica je v trati, ki jo zemlja mat'rodi; lepi cvet ob zori zlati v rosi radosti živi. Sonce jo po dnevu greje krepko stav' se vetru v bran, kinča se, ba bi pozneje pridobila cvet krasan. S sončecem pa brž odide in že v nič se spremeni.

Za njo druga cvetka pride, ki kot prva odcveti.

(Iz Trinkove zapuščine)

Zgornjo pesem je Ivan Trinko napisal v rokopisni zvezek z naslovom: III Sloven-ske pesemice. Pod pesmijo je postavil datum 27. Rožnika 80-27. junija 1880. Takrat je bil še v semenišču in je šele iskal izraza za svojo pesniško besedo.

Orologeria - Oreficeria - Ottica
Urarna - Zlatarna - Optika

URBANCIGH

Civiale - Čedad

Via C. Alberto 10 - Tel. 732280

Coppe - Targhe sportive
Laboratorio di precisione
Agente comp. Singer

Pokali - športne plakete
Laboratorij
Zastopstvo Singer

MARKET DESPAR

di TERLICHER AMEDEO
SCRUTTO DI S. LEONARDO

OFFERTE DESPAR dal 18 al 23 luglio

		Lire
CC. 300	Funghi Champignons Despar	2.250
CC. 300	Antipasto di verdure Despar	1.350
	Aceto Despar	790
CL. 20	Succhi Despar Tetrapack x 3	850
CL. 20	Bibita Despar Tetrapack x 3	770
GR. 168	Formaggio Fontebianca	820
GR. 300	Parmig. Regg. Fontebianca	1.570
	Prosciutto cotto Benson	920
10/R	Carta igien. ovattata	2.750
	Fette bisc. Buitoni doppie	1.090
GR. 250	Tortellini Barilla	1.780
GR. 250	Pasta uovo Emiliane Barilla	780
	Formaggio Asiago latte intero	680
	Deodorante Bac	1.850
2 PZ.	Dentifricio Durban's bianco gigante	1.890
GR. 200	Sottilette Kraft	1.490

OFFERTE DESPAR dal 25 luglio al 6 agosto

		Lire
CC. 300	Giardiniera Despar	730
CC. 300	Cipolline Despar	950
CC. 300	Peperoni giallorossi Despar	1.040
GR. 40	Caffè liofilizzato Despar Normale	2.150
GR. 170	Tonno olio oliva Despar	1.490
GR. 400	Fagioli Borlotti Despar	550
CL. 70	Vino Veneto Despar Tocai	1.480
CL. 70	Vino Veneto Despar Pinot Bianco	1.390
GR. 250	Tagliatelle uovo Despar	800
GR. 300	Caciotta Desparella 18 Pz. l'etto	620
	Pancetta magra Benson l'etto	670
GR. 250	Wurstel da Griglia Despar	1.280
GR. 185	Gran Ragù star	970
GR. 380	Biscotti Mulino Bianco	1.290
LT. 1	Vermuth Cinzano	3.290
GR. 200	Philadelphia Kraft grande	1.530
	Set Pic - nic	2.100
	Dixan Fustino Lavatrice	11.290
LT. 2	Vernel Risparmio	2.350

C.A. SPORT di CLAUDIO ADAMI & C

Špeter - S. Pietro al Natisone - Tel. 727266

Abbigliamento sportivo ed articoli sportivi per:

Športna oprema in športni predmeti za:

CALCIO
BASKET
VOLLEY BALL
SCI
TENNIS
JOGGING
TEMPO LIBERO

NOGOMET
KOŠARKO
ODBOJKO
SMUČANJE
TENIS
JOGGING
PROSTI ČAS